

สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุป

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ของประเทศไทย พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก คือ ภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อที่ประมาณ 180,687 ไร่ แหล่งปลูกปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ที่ใหม่ผลผลิตแล้ว คือ ที่นิคมสร้างตนเองภาคใต้ จังหวัดสตูล และสวนปาล์มของบริษัทไทยอุตสาหกรรมน้ำมันและสวนปาล์มจำกัด จังหวัดกระบี่ ซึ่งรัฐบาลได้มีโครงการจะขยายการปลูกปาล์มต่อไป เพื่อเพิ่มการผลิตน้ำมันปาล์มในประเทศให้มากขึ้น

การลงทุนในสวนปาล์มน้ำมันต้องใช้เงินทุนมาก เพราะต้องบำรุงรักษาอย่างดี และจะให้ผลผลิตในปีที่ 3 หรือ 4 ในปีแรกจึงเป็นภาระสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเงินทุนและไม่มีรายได้อื่น อันเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน ส่วนการลงทุนในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์ม ผู้ลงทุนต้องพิจารณาถึงผลผลิตปาล์มที่จะป้อนโรงงาน เพราะผลปาล์มต้องนำไปสกัดภายใน 24 ชั่วโมงหลังการเก็บเกี่ยวอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายได้และผลตอบแทนในการทำสวนปาล์มเปรียบเทียบกับยางพารา และมะพร้าว ปาล์มน้ำมันจะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

ความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม และน้ำมันเมล็ดปาล์มในประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้ในกิจกรรมอุตสาหกรรมสบู่และผงซักฟอก นมข้นหวาน ผลิตภัณฑ์อาหาร โรงงานสกัดน้ำมันพืช แม้ว่าประเทศไทยสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ต้องนำเข้าในจำนวนมาก เพราะปริมาณความต้องการสูงกว่ากำลังการผลิต และคุณสมบัติของน้ำมันปาล์มที่ผลิตได้ในประเทศไทยไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมบางประเภท

ด้านการส่งออกไทย เริ่มส่งออกน้ำมันปาล์มในปี 2517 และส่งออกเมล็ดปาล์มน้ำมันในปี 2518 ให้แก่ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ เป็นส่วนใหญ่น้ำมันปาล์มที่ส่งออก เป็นน้ำมันปาล์มดิบ

ปัจจุบัน มีหน่วยราชการหลายฝ่ายให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหามากมายที่จะต้องได้รับการแก้ไขต่อไป โอกาสที่จะส่งเสริมการผลิตน้ำมันปาล์มเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ และเพื่อการส่งออกยังมีอยู่มาก เนื่องจากความต้องการน้ำมันปาล์มในปัจจุบันและในอนาคตยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ และฐานะในการแข่งขันกับไขมันและน้ำมันจากพืชอื่น ๆ ก็ยังอยู่ในฐานะที่พอสมควร ถ้าหากมีการปรับปรุงคุณภาพให้สูงขึ้นตลอดจนมีการดัดแปลงและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

ปัญหาการการผลิตและการตลาด

แม้ว่าความต้องการน้ำมันปาล์มภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น และมีพื้นที่สภาพภูมิอากาศเหมาะแก่การเพาะปลูก แต่ไทยเริ่มให้ความสนใจในการผลิตน้ำมันปาล์มเมื่อไม่นานมานี้ จึงทำให้มีปัญหาในการผลิตและการตลาดของน้ำมันปาล์ม ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำมันปาล์มที่ผลิตได้ การที่จะผลิตน้ำมันปาล์มให้มีคุณภาพสูง จำเป็นต้องรักษาประสิทธิภาพและการประสานงานนับตั้งแต่การเก็บ การลำเลียงขนส่ง และกรรมวิธีการผลิตให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ในการเก็บผลปาล์มน้ำมัน ยังไม่มีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะใช้ เป็นเครื่องตัดสินในได้ว่าผลปาล์มทะเลลายใดมีความเหมาะสม เพราะถ้าผลปาล์มไม่แก่พอจะมีน้ำมันน้อย ถ้าผลแก่เกินไปจะมีกรดไขมันอิสระ (Free Fatty Acid) สูง คุณภาพก็จะลดลง เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การเก็บผลปาล์มมีคุณภาพต่ำ ภายหลังการเก็บเกี่ยวจะต้องลำเลียงส่งโรงงานเร็วที่สุด เพื่อมิให้น้ำมันในผลปาล์มเสื่อมคุณภาพ การที่น้ำมันในผลปาล์มเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากกรดไขมันอิสระที่มีในผลปาล์มเพิ่มขึ้นรวดเร็ว ซึ่งเกิดจากผลปาล์มมีค่าหนีจากการลำเลียงไม่คึกฉิว

การเก็บรักษาน้ำมันปาล์มให้คงสภาพไว้ ต้องทำให้ถูกอากาศน้อยที่สุด ป้องกันมิให้น้ำมันปาล์มรวมตัวกับออกซิเจนระหว่างที่เก็บอยู่ และถึงที่บรรจุจะต้องสะอาดและแห้งควาย

2. ปัญหาเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ ในปัจจุบันประเทศไทยต้องใช้เมล็ดพันธุ์จาก มาเลเซียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะต้องลักลอบนำเข้ามา เพราะรัฐบาล มาเลเซียห้ามมิให้ส่งออกพันธุ์ปาล์ม ดังนั้นเกษตรกรจึงเกิดความไม่แน่ใจว่าพันธุ์ปาล์มที่ลักลอบนำเข้ามาในประเทศไทยจะเป็นพันธุ์แท้หรือไม่ ราคาซื้อขายพันธุ์ปาล์มอยู่ในระดับสูงค้ำย จึง เป็นปัญหาสำคัญของการผลิต
3. เกษตรกรในนิคมต่าง ๆ ชาคแคลนเงินทุนสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันอีกมากและ การทำสวนปาล์มต้องใช้เงินทุนสูง เกษตรกรส่วนใหญ่จึงไม่สามารถลงทุน คำนนี้ได้ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ๆ สถานการณ์เงินต่าง ๆ เช่น ชกส. บรรษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม ยังไม่กล้าเสี่ยงที่จะปล่อยสินเชื่อ คำนนี้ ความช่วยเหลือคำนนี้จึงมีจำกัด ทำให้เกษตรกรขาดเงินบำรุง รักษา ต้นปาล์มในระหว่างที่ยังเก็บผลผลิตไม่ได้

ในจังหวัดที่ไม่มีโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ทำให้เกษตรกรไม่กล้าตัดสินใจปลูก ปาล์ม เพราะเมื่อเก็บผลผลิตได้ก็ต้องส่งขายผ่านนายหน้า หรือขนส่งไปขายโรงงานอีก จังหวัดหนึ่ง ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายสูง

4. การสร้างโรงงานล่าช้า ในแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่ส่งเสริมโดยทางราชการ ถึงแม้จะมีโครงการส่งเสริมให้ตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มควบคู่ไปกับการทำสวนปาล์ม แต่การดำเนินการสร้างโรงงานล่าช้า เช่นที่นิคม สร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล ถึงแม้ปาล์มจะให้ผลแล้ว แต่ โรงงานที่มีอยู่เดิมเป็นเพียงโรงงานขนาดเล็ก ใช้แรงงานคนสกัด ใน บางครั้งสมาชิกนิคมจึงต้องนำผลปาล์มไปจำหน่ายให้โรงงานเอกชนที่กระบี่ ทำให้มีปัญหาคำนราคา และผลปาล์มเสื่อมคุณภาพ

สาเหตุที่การสร้างโรงงานล่าช้า หรือการขยายกำลังผลิตล่าช้า เพราะทาง โรงงานเกรงว่าจะมีวัตถุดิบคือผลปาล์มน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับกำลังการผลิตของโรงงาน ทำให้ไม่คุ้มต้นทุนที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าทางโรงงานจะขอให้เกษตรกรได้ผลผลิตปาล์มสดมากก่อน จึงขยายหรือเปิดโรงงานฝ่ายเกษตรกรก็จะขอให้โรงงานรับซื้อแน่นอนจึงจะลงทุน ทำให้ การผลิตน้ำมันปาล์มไม่มีประสิทธิภาพ

5. การแปรรูปน้ำมันปาล์มให้เหมาะกับการใช้แต่ละด้านตามความต้องการของตลาด ยังไม่กว้างขวาง ส่วนใหญ่จะผลิตเป็นน้ำมันปาล์มดิบ แล้วส่งไปสกัดเป็นน้ำมันบริสุทธิ์ที่สิงคโปร์ มาเลเซีย โดยจะซื้อกลับเข้ามาเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ทางจากประเทศมาเลเซียซึ่งผลิตน้ำมันปาล์มคุณภาพต่าง ๆ เหมาะกับการใช้แต่ละด้านตามความต้องการของตลาด ตลอดจนปรับปรุงเทคนิคการผลิตและคุณภาพอยู่เสมอ

ในอนาคตเมื่อประเทศไทยสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้มากขึ้นแล้ว แต่ยังไม่มีการแปรรูปให้เหมาะกับการใช้ตลอดจนปรับปรุงเทคนิคในการผลิตเพื่อให้ได้น้ำมันปาล์มคุณภาพสูงขึ้น จะมีปัญหาในด้านการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายอื่น ๆ โดยเฉพาะการแข่งขันด้านคุณภาพ

6. เอกชนหรือบริษัทเอกชน ไม่สามารถหาพื้นที่ทำสวนขนาดใหญ่ได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในการเปิดที่ดินใหม่ เช่นป่าสงวนเพราะถ้าจะให้การค้าเนินงานของสวนมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ถึง 12,000 - 15,000 ไร่
7. ปัญหาค่าการร้าย และความไม่สงบของนิคม ปัญหาค่าการร้ายทำให้การขยายพื้นที่ปลูกปาล์มทำได้ยาก เพราะมีอันตรายไม่ปลอดภัยต่อเกษตรกร เช่นที่จังหวัดสุทนต์ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ปลูกปาล์มได้เป็นพื้นที่ทางใต้ที่มักจะมีปัญหาค่าการร้ายเสมอ
8. ปัญหาระหว่างโรงงานสกัดน้ำมันกับสมาชิกของนิคม สมาชิกของนิคมจะต้องขายผลปาล์มให้โรงงานในนิคมนั้น ซึ่งเป็นโรงงานที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล แต่สมาชิกมักจะนำปาล์มสุกไปขายให้โรงงานเอกชนภายนอก ส่วนผลปาล์มดิบจะขายให้โรงงานในนิคม ทำให้ต้องปิดโรงงานเพราะผลปาล์มคุณภาพไม่ดีและปริมาณไม่เพียงพอ โรงงานภายนอกจึงกดราคา สมาชิกนิคมก็ร้องเรียนให้โรงงานในนิคมเปิดรับซื้ออีก เมื่อโรงงานเปิดโรงงานภายนอกก็ขาดแคลนผลปาล์มจึงรับซื้อในราคาสูงกว่า สมาชิกก็นำไปขายให้อีก ทำให้เกิดปัญหา เช่น เติมน้ำมัน

9. อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในประเทศกำลังประสบปัญหาการขาดทุน เพราะไม่สามารถแข่งขันกับน้ำมันปาล์มที่นำเข้ามาจากสิงคโปร์และมาเลเซียได้ เนื่องจากราคานำเข้าถูกกว่าที่ผลิตได้ในประเทศมาก โดยเฉพาะในจังหวัดทางใต้ เช่น หาดใหญ่ ภูเก็ต มีน้ำมันปาล์มเข้ามาจากมาเลเซียมาก เป็นที่นิยมของประชาชนนำไปใช้ในการบริโภค เพราะมีราคาถูกกว่าน้ำมันพืชอื่น ๆ มาก และมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน
10. หน่วยงานรัฐบาลทำงานไม่ประสานกัน แม้จะมีหลายหน่วยงานก็ตามแต่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละกระทรวง ทำให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

- รัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือและส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มดังนี้
1. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนทางการเงินแก่เกษตรกรให้มากขึ้น โดยการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สหกรณ์คัมที่ดินและกรมประชาสงเคราะห์เพิ่มขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถดูแลรักษาต้นปาล์มให้เจริญงอกงามและได้ผลดี หรือรัฐบาลควรจำหน่ายปุ๋ยในราคาถูก เช่น เกี่ยวกับการช่วยเหลือการปลูกยางพารา ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรได้มาก
 2. รัฐบาลควรเร่งรัดในด้านการทดลอง ค้นคว้า ปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่จะใช้ปลูกรวมทั้งให้ความรู้และเทคนิคในการปลูกปาล์มน้ำมัน และการสกัดน้ำมันปาล์มแก่เกษตรกรด้วย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงและทำรายได้ให้เกษตรกรมากด้วย สำหรับเรื่องพันธุ์ปาล์มที่กำลังประสบปัญหาขาดแคลนนั้น รัฐบาลควรจะติดต่อขอซื้อเมล็ดพันธุ์จากมาเลเซียโดยตรง เพื่อนำมาจำหน่ายหรือแจกให้แก่เกษตรกร ซึ่งคงจะช่วยแก้ปัญหาได้บ้าง
 3. ในกรณีที่มีที่ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันเป็นจำนวนมาก และไม่อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้หรือสหกรณ์คัมที่ดิน รัฐบาลควรได้จัดสรรที่ดินเพื่อให้เอกชนได้รับสัมปทานหรือให้เช่าในระยะยาวเพื่อค่าเนิน

- การ เพาะปลูกในลักษณะสวนปาล์มขนาดใหญ่ แล้วค่อยจัดสรรให้แก่เกษตรกรที่สนใจจะรับไปดำเนินการต่อไปในภายหลัง
4. รัฐบาลควรจะเป็นผู้ริเริ่มลงทุนในการปลูกปาล์มน้ำมันในขั้นต้นก่อนแล้วค่อยจัดสรรให้เกษตรกรที่มีความประสงค์จะดำเนินการต่อไปรับช่วงต่อไปดังเช่นที่รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จมาแล้ว
 5. ในกรณีที่มีการส่งเสริมการปลูกปาล์มไปแล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์เอกชนมาขอตั้งโรงงานสกัดน้ำมัน รัฐบาลควรริเริ่มจัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันขนาดเล็กซึ่งสามารถทำงานได้ชั่วโมงละ 10 คนขึ้นเองในแหล่งปลูก โดยให้กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในระยะแรก พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มในแหล่งนั้นสามารถดำเนินงานรับช่วงได้ในโอกาสต่อไป

ถ้าจะให้เอกชนลงทุนสร้างโรงงาน การจัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันและโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มเป็นโครงการที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง รัฐบาลจึงควรให้ความมั่นใจแก่ผู้จัดตั้งโรงงานว่าจะไม่มีปัญหาในเรื่องการแย่งชิงวัตถุดิบกัน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และกระทรวงอุตสาหกรรมจึงควรร่วมมือกันพิจารณาในเรื่องความเหมาะสมของขนาดและจำนวนโรงงาน เปรียบเทียบกับผลผลิตก่อนที่จะอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงงานขึ้น

6. ควรส่งเสริมให้มีการผลิตน้ำมันปาล์มคุณภาพดีที่เหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ซื้อ ทั้งนี้โดยการส่งเสริมให้มีการตั้งโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น เพราะเค็มส่งไปแปรรูปที่สิงคโปร์ และมาเลเซียแล้วซื้อน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์กลับมา จะช่วยให้สามารถส่งเงินตราต่างประเทศไว้ และพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศให้สามารถแข่งขันในการส่งออกได้ การผลิตน้ำมันปาล์มคุณภาพดีที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ซื้อนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ประเทศผู้ผลิตทั้งหลายได้เน้นความสำคัญอันมาก เพราะน้ำมันปาล์มต้องแข่งขันกับน้ำมันปาล์มด้วยกันแล้วยังจะต้องแข่งขันกับน้ำมันพืชชนิดอื่น ๆ รวมทั้งน้ำมันจากสัตว์ ซึ่งสามารถใช้ทดแทนกันได้

7. การกำหนดราคาคาร์บอนที่ปล่อยออกมา เพื่อป้องกันการกรกรคาร์บอนของโรงงานและเป็นการจูงใจให้เกษตรกรขยายการปลูกป่าไม้เพิ่มขึ้น รัฐบาลควรกำหนดราคาคาร์บอนที่ปล่อยออกมาโดยคำนึงถึงการขึ้นลงของราคาน้ำมันป่าไม้ และราคาขายที่เกษตรกรควรจะได้รับ ถึงแม้ว่าในขณะนี้การผลิตป่าไม้จะให้ผลตอบแทนในการลงทุนสูงกว่าการปลูกยางและมะพร้าว แต่รัฐบาลควรได้คำนึงถึงเรื่องการกำหนดราคาไว้ด้วย
8. กระทรวงพาณิชย์ควรหาทางขยายตลาดน้ำมันป่าไม้โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางออกไปแต่เนิ่น ๆ โดยการศึกษาและวิจัยตลาดน้ำมันป่าไม้ทั้งภายในและตลาดต่างประเทศ เพื่อจะได้ทราบสถานการณ์น้ำมันป่าไม้ในตลาดต่างประเทศอย่างใกล้ชิด โดยการเจรจาการค้ากับต่างประเทศ และจัดส่งคณะผู้แทนการค้าไปเยือนต่างประเทศ เพื่อเสนอขายน้ำมันป่าไม้ของไทยด้วย

นอกจากนี้ควรศึกษา แนะนำและให้บริการในเรื่องตลาดของน้ำมันป่าไม้ในประเทศ และโอกาสในการส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศแก่กลุ่มสหกรณ์ หรือเอกชนผู้ลงทุนในโครงการนี้ด้วย

9. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศหันมาใช้ผลผลิตในประเทศกันให้มากขึ้น และช่วยเหลือเกษตรกร โรงงานสกัดน้ำมันป่าไม้ดิบ รัฐบาลควรขึ้นอัตราภาษีการนำเข้าน้ำมันป่าไม้ชนิดต่าง ๆ จากต่างประเทศ เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมหันมาใช้ น้ำมันป่าไม้ภายในประเทศกันมากขึ้น และเป็นการช่วยเหลืออุตสาหกรรมน้ำมันพืชทั้งหมด โดยเฉพาะในขณะนี้ มีการนำเข้าจากมาเลเซียมาก เพราะเสียภาษีน้อยและราคาถูกกว่ามาก
10. ควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่เป็นศูนย์รวมในการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมการเกษตรโดยตรง เช่น เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ของมาเลเซีย จะทำให้ส่งเสริมการผลิตน้ำมันป่าไม้ได้มากขึ้น

11. น้ำมันปลาที่โซบะบริโภคที่มีปริมาณกรด (Fatty Acid) สูงมากนั้น อาจจะทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้ จึงควรปรับปรุงคุณภาพของน้ำมันปลา โดยมีการกำหนดคุณภาพของน้ำมันปลาที่ได้มาตรฐานเหมาะแก่การบริโภค และควรมีเจ้าหน้าที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำมันปลาที่ผลิตขึ้นภายในประเทศและที่นำเข้าอย่างใกล้ชิด เช่น ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบโรงงานผลิตน้ำมันปลาเป็นครั้งคราว .

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันปลา คือ ควรจะหาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการใช้ น้ำมันปลาจากโรงงานใหญ่ ๆ เช่น บริษัทลิเวอร์มราเชอร์ เพื่อคาดคะเนความต้องการของตลาดได้ถูกต้องยิ่งขึ้น จะสามารถตัดสินใจว่าควรลงทุนต่อไปหรือไม่ .
